

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-04-10

Diarienummer SMF-2023-07539

Handläggare

Anders Grönberg

Telefon: 031-365 59 85

E-post: anders.gronberg@stadsmiljo.goteborg.se

Göteborgsförslag 12835: Lekplats inom stadsdelen Lilleby

Förslag till beslut

Göteborgsförslag 12835 genomförs inte.

Sammanfattning

Stadsmiljöförvaltningen har fått i uppdrag av -nämnden att utreda e-förslaget "Lekplats i Lilleby ett MÅSTE!!!!" med ID 12835.

Med tanke på tidigare bedömningar och analyser enligt ännu rådande prioriteringar och beslut, är förvaltningens hållning att ytterligare en ny lekplats i dagsläget samt förslagets närområde inte kan prioriteras. En sådan prioritering försvagas än mer av bristen på lämplig mark i området och att det vid förslagets utpekade adress redan finns en lekplats under privat ansvar. Andra mer tätbebyggda och -befolkade samt barnrika områden måste i linje med Stadens och förvaltningens satsningar på jämlikhet (*Jämlig stad*) prioriteras vid fördelningen av nu tillgängliga knappa resurser, och inför varje beslut om nya lekplatser behöver förvaltningen placera dessa utefter hur många invånare som kan nå dem.

Förvaltningen kan inte heller vare sig besiktiga och rusta upp befintliga eller anlägga nya lekplatser för privata ändamål. Arrendering av mark under exploateringsnämndens ansvar kan däremot bevisligen möjliggöra eller underlätta privata initiativ till fler lekplatser.

Områdets befolkningsunderlag kan också göra frågan om fler offentliga lekplatser där till en fråga om när snarare än en fråga om att.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Staden har i dagsläget 60 lekplatser som behöver renoveras, vilket redan anses svårt i förhållande till stadsmiljöförvaltningens knappa resurser. Budgeterade medel för att genomföra investeringar och reinvesteringar beräknas bli mödosamma att fördela så de räcker till allt som har planerats för 2024. Förvaltningens totalt 290 lekplatser ska i år dela på 4 000 000 kronor till reinvesteringar, vilket planeras användas till nio områdeslekplatser och tre stadsdelslekplatser.

Anläggningskostnaderna för en ny lekplats kan uppskattas till alltifrån cirka 300 000 kronor för upprustning av en enklare mindre lekplats till mellan 3 000 000 och 3 500 000 kronor för anläggning av en ny mindre temalekplats. Större lekplatser som exempelvis Plikta i Slotsskogen rustas dock för närvarande upp för cirka 16 000 000 kronor.

Underhållskostnaderna för en lekplats uppskattas till mellan 50 000 och 70 000 kronor per år.

Bedömning ur ekologisk dimension

Både nyanläggning och upprustning av lekplatser tar materiella resurser i anspråk, och såväl miljöpåverkan från som livslängd på anläggningen bör därför betänkas inför beslut om verkställande och utförande. Upprustning av en befintlig lekplats behöver däremot inte innebära någon väsentligt större belastning på naturmiljön än dagens.

Bedömning ur social dimension

Lilleby präglas av jämförelsevis gles bebyggelse och befolkning i ett småhusbestånd av äganderätter. Andra stadsdelar som bedöms ha en stor brist på lekplatser skulle relativt sett gynnas betydligt mer av fler sådana, då deras bebyggelsestäthet och antal boende ger varje lekplats ett större upptagningsområde – samtidigt som närheten till lekplatserna där blir högre för fler boende som kan nyttja dem.

Samverkan

Partssamverkan med personalorganisationer har inte varit aktuell i detta fall.

Bilagor

1. Göteborgsförslag 12835
2. Park- och naturförvaltningens riktlinje för lekplatser (2020-03-25)
3. Fördjupad grönpplan – Västra Hisingen (2019-03-05)

Ärendet

Stadsmiljöförvaltningen har fått i uppdrag av stadsmiljönämnden att utreda e-förslaget med ärendeidentitet 12835 och rubriken ”Lekplats i Lilleby ett MÅSTE!!!!”.

Förvaltningen har i detta tjänsteutlåtande sammanställt sin utredning, och nämnden har med tjänsteutlåtandet som underlag att ta ställning till om förslaget ska genomföras eller inte. Genomförande innebär att förslaget prioriteras samt tilldelas ekonomiska och personella resurser i närtid.

Beskrivning av ärendet

Förslaget

Förslaget sammanfattas som ett akut behov av lekplats och att det i dagsläget inte finns annat än vägar runt exempelvis Häggvägen. Detta beskrivs som osäkert för förslagslämnarens barn samt att dessa inte har någonstans att leka och träffas.

Enligt vad förslagslämnaren erfar finns det inte lekplatser tillräckligt nära bostäderna i Lilleby för att uppfylla ett offentligt krav. Det ska dessutom ha skett större utbyggnad och inflyttning av barnfamiljer i området. Vidare beskriver förslagslämnaren att det nära Näckrosvägen finns en mindre lekplats i området som är ”livsfarlig”.

Slutligen nämner förslagslämnaren att den lokala samfällighetsföreningen äger en bit mark som idag är försedd med viss sportutrustning, och undrar om denna skulle kunna användas till att bygga lekplats på. En kommentar på förslaget bestrider dock detta och menar att samfälligheten inte äger den marken, samt att eventuell lekplats får byggas på kommunal mark.

Förvaltningen har också mottagit ett meddelande från förslagslämnaren som förtydligar riskerna för påkörning ifall barnen leker på stadsdelen Lillebys vägar. Meddelandet beskriver vidare den lekplats som finns vid Näckrosvägen, att den är i mycket dåligt skick samt står på kommunal mark, och frågar om denna lekplats kan rustas upp eller göras om. Meddelandet argumenterar ytterligare för att området ska få en lekplats och att detta anses självklart av förslagslämnaren – med hänvisning till snabb ökning och stor andel av fetma samt stillasittande livsstil bland barn, studier som visar på goda hälsoeffekter kopplade till barns tillgång till lekplatser, samt ett påstående om att lekplatser är ytterst viktiga miljöer för barns utveckling. Förslagslämnaren ser goda möjligheter att genom samhällsplanering bidra till hälsofrämjande livsmiljöer som underlättar fysisk aktivitet.

Förutsättningar och dagsläge

Förvaltningen har sedan tidigare analyserat stadsområdet Hisingens västra delar – där stadsdelen Lilleby ligger inom både mellan- och primärområdet Björlanda – utifrån bland annat behov av och kring lekplatser. Ur denna analys har förvaltningen valt att i närtid prioritera uppgradering av den befintliga Bottnevägens lekplats (415) från områdes- till stadsdelslekplats, och i framtiden anläggning av en planerad ny stadsdelslekplats vid Skra bro. Bottnevägens lekplats ligger vid stadsdelen Lillebys södra gräns mot Nolered och Torslanda, medan Skra bro är belägen nära mellan- och primärområdet Björlandas mittpunkt; därutöver ska förvaltningen utreda möjligheten att anlägga ytterligare en ny lekplats nära Lilleby Kronogård (som idag syftar på en gata och förskola i ett bostadsområde) i stadsdelen med samma namn tillika mellan/primärområdet Björlandas

södra del. Skra bros lekplats kommer att anläggas i anslutning till planerad bebyggelse. Beslut om att uppgradera Bottnevägens lekplats är i skrivande stund ännu inte fattat.

Nu gällande översiktsplan för Göteborg pekar ut tre utbredningsområden för så kallad blandad stadsbebyggelse i Björlanda. I samband med framtagande av planeringsunderlag till dessa områden lägger förvaltningen vikt vid att uppmärksamma behov av både nya parker och lekplatser.

Primärområdet Björlanda är geografiskt sett ett ganska stort område i kommunen, där det enligt förvaltningens analyser av närbarhet råder stor brist på lekplatser. Dessa analyser har genomförts utifrån riktvärden från förvaltningens riktlinje för lekplatser. *Fördjupad grönsplan – Västra Hisingen* (en precisering av översiktsplanen) föreslår ändå ingen ny lekplats just vid den adress som aktuellt Göteborgsförslag föreslår som placering. Kopplingen mellan Lilleby och Nolered föreslås dock göras starkare.

För bebyggelsen kring Häggvägen gäller en avstyckningsplan från 1938. Enligt plan- och bygglagen ska avstyckningsplaner visa hur mark ska delas in i fastigheter, men också ta hänsyn till behov av mark för lämpliga trafikleder och parker. Inom planområdet för bebyggelsen finns varken allmän plats eller några gemensamhetsanläggningar förutom vägar. Mellan om Näckrosvägen och Gullfjällsvägen, samt väster och öster om Fågleviksvägen mellan Lillebyvägen och Gamla Lillebyvägen, finns däremot ett par mindre ytor av varken park- eller naturmark som enligt gällande detaljplaner skulle kunna användas till ett lekområde respektive en lekplats.

Krav om och regler kring tillhandahållandet av ytor för lek regleras normalt i detaljplaner inför byggandet av bostadsområden. Plan- och bygglagens (2010:900) 8 kap. 9 § anger bland annat att det för tomter som ”ska bebyggas med byggnadsverk som innehåller en eller flera bostäder eller lokaler för fritidshem, förskola, skola eller annan jämförlig verksamhet” så ”ska det på tomten eller i närheten av den finnas tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och utevistelse”. Detta säkerställs genom bestämmelser i detaljplanen för tomten. Lekplatser med lekutrustning kan, i synnerhet för större målgrupper, tillhandahållas på allmän plats inom till exempel bostadsnära parker – om det i detaljplanen bedöms att sådant behov och lämplig plats för ändamålet finns.

Gällande lag och detaljplaner kräver alltså inte att Göteborgs Stad ska anlägga några lekplatser nära bostäderna i Lilleby, men däremot att det ska finnas ytor för lek nära dessa, vilket det enligt två detaljplaner gör.

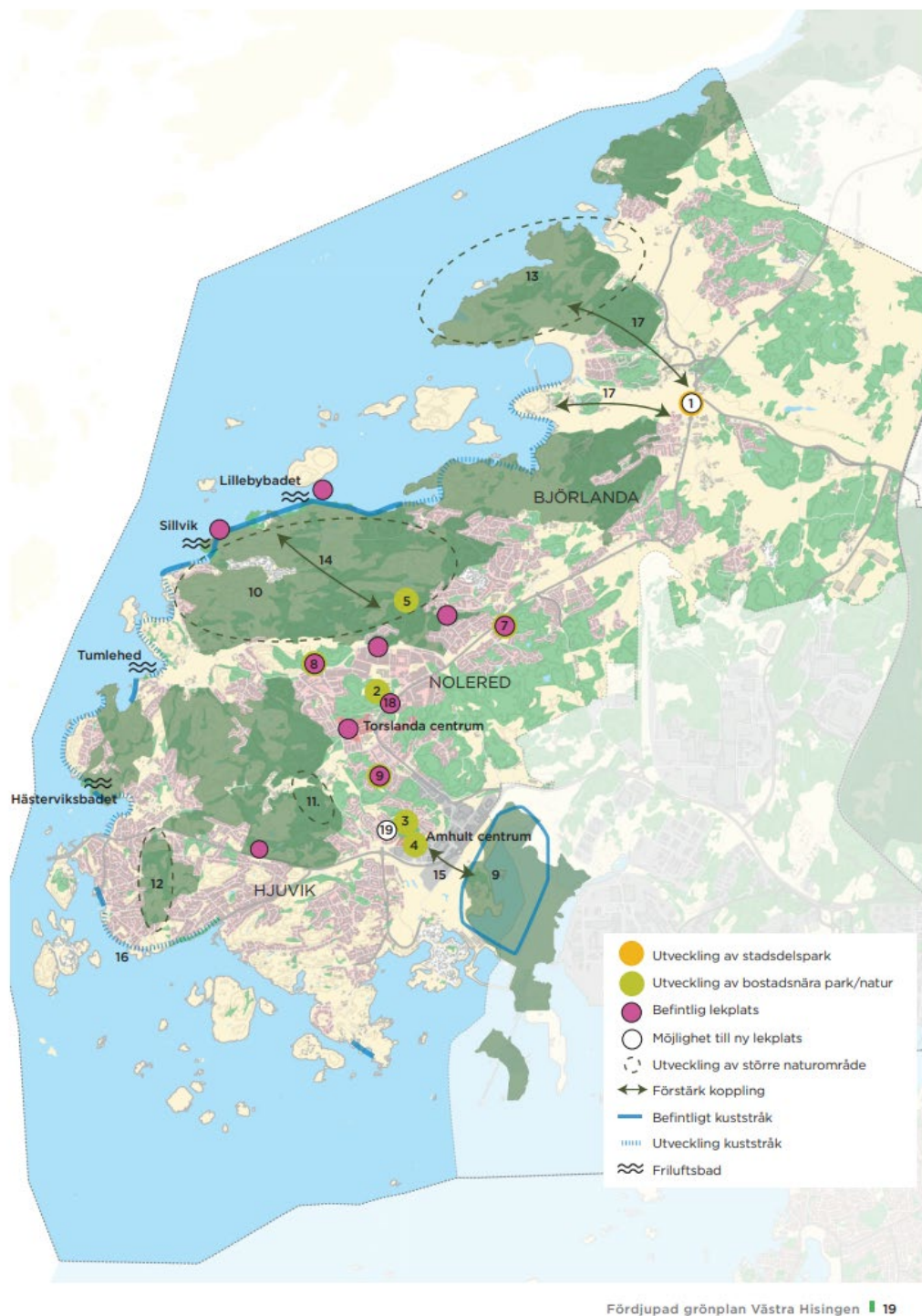

Bild 1: Utdrag ur Fördjupad grönplan – Västra Hisingen; (punkt markerad med "1" indikerar både ny planerad lekplats och dito stadsdelspark vid Skra bro inom primärområdet Björlanda).

Förvaltningen har bedömt att närheten till större lekplatser skulle förbättras för Lilleby om områdeslekplats 415 uppgraderas till stadsdels-. Eftersom det dessutom enligt analyserna råder brist på allmän parkmark i området, och de få parkytor som finns nås av relativt få bostäder i sina upptagningsområden, är det svårt för förvaltningen att peka ut fler platser för uppgradering och nyanläggning i området.

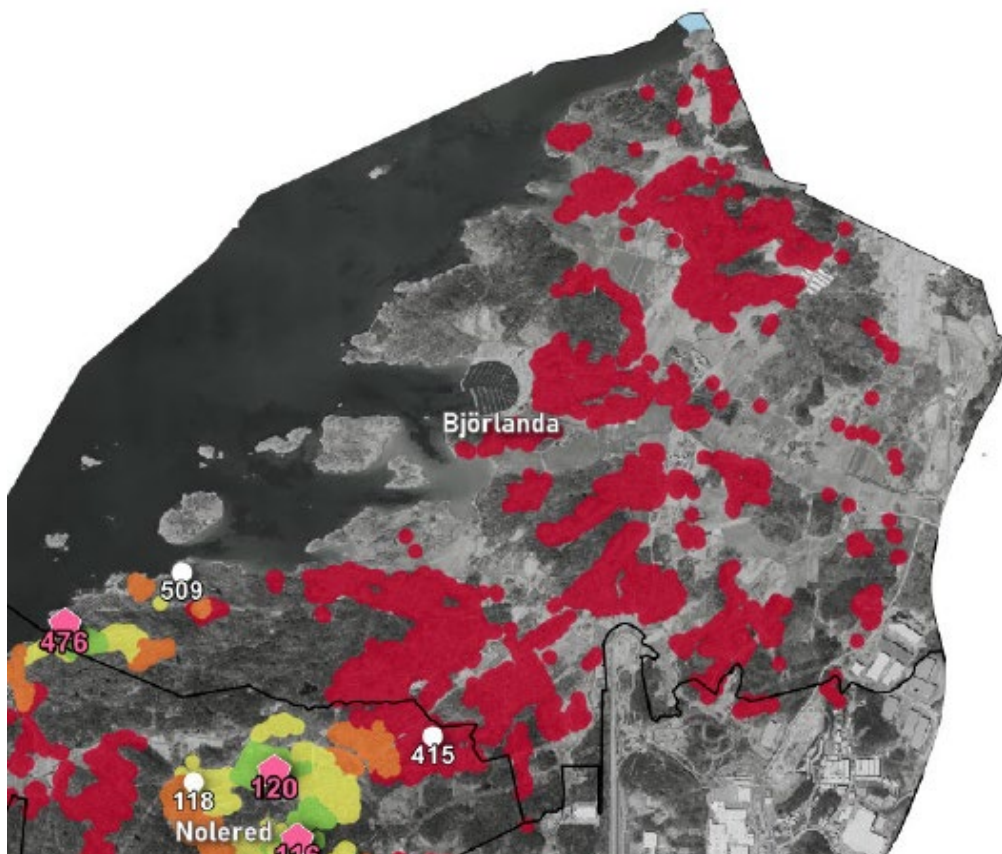

Bild 2: Närbarhet till befintliga kommunala lekplatser inom norra halvan av stadsområdet Hisingens västra del, inom vilken stadsdelen Lilleby är belägen; (grön punkt betecknar adress med högre samlad närbarhet till lekplatser – röd betecknar lägre, rosa indikerar större områdeslekplats – vit indikerar mindre).

Staden anlägger också generellt lekplatser endast på kommunägd allmän parkmark eller planlagda allmän plats-tytor som ansvaras för av stadsmiljönämnden (undantaget andra ytor såsom trafikala sådana eller svårtillgänglig naturmark). Det råder alltså brist på lämplig mark för fler lekplatser i området. I den mån det finns naturmark i anslutning till kommande lekplatsprojekt kan sådan dock med fördel sammankopplas med lekplatsen.

Lilleby kan sammantaget beskrivas som en stadsdel med tillräckligt befolkningsunderlag för ytterligare kommunala lekplatser, men däremot inte jämförelsevis hög barntäthet ställd i förhållande till kommunens utsatta områden som exempel, och därtill brist på lämpliga marktytor. Exploateringsprojekt som vid Skra bro har därför bedömts vara de mest aktuella tillfällena för nyanläggning av lekplatser i området, liksom uppgradering av befintliga lekplatser liksom Bottnevägens rekommenderas för att förbättra allmän närbarhet till större lekplatser både här och i angränsande områden. Detta ger enligt förvaltningen mest lek utifrån tillgängliga resurser och rådande prioriteringar.

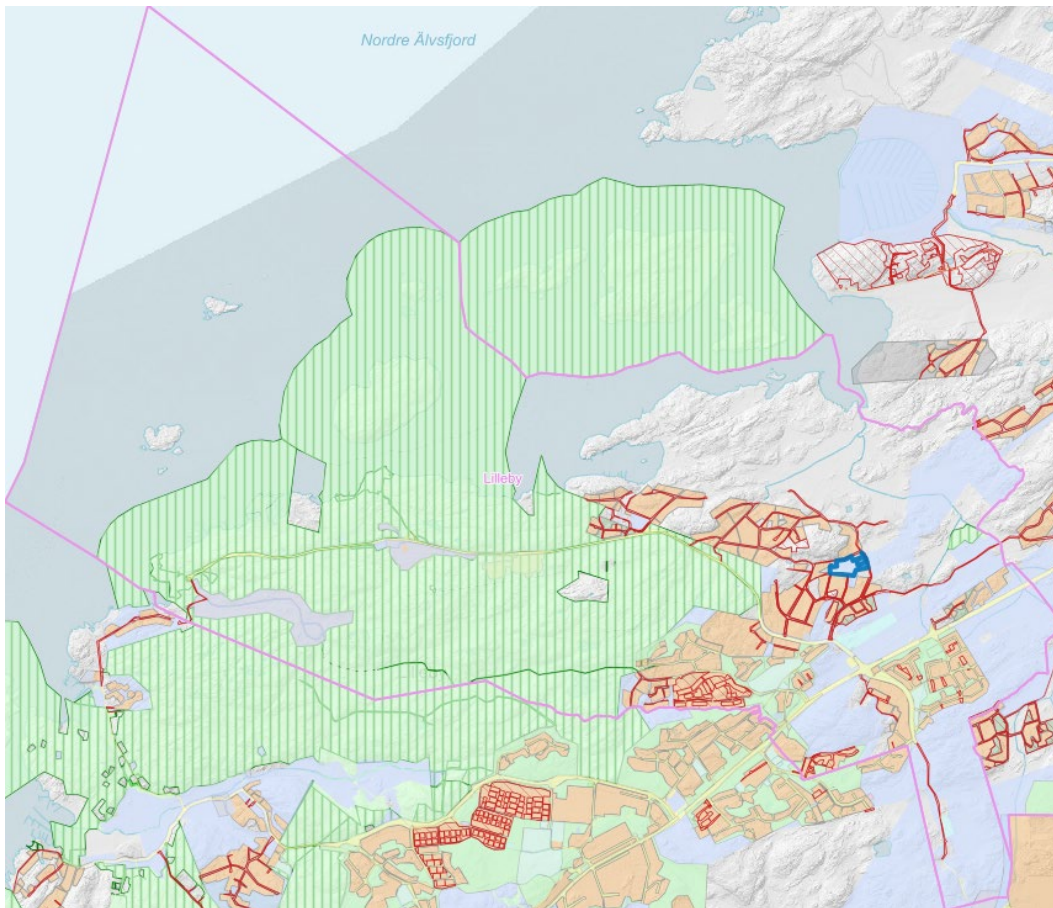

Bild 3: Topografisk karta med fastigheten för förslagets omnämnda lekplats (mörkblå markering) inom stadsdelen Lilleby (violett); därutöver naturområden (grön), detaljplanerad mark (orange fält) samt exploateringsnämndens ansvar (blå), stadsfastighetsnämndens ansvar (ljusblå) och stadsmiljönämndens andra ansvar (övriga).

Bristen på kommunägd lämplig mark i området kombinerat med relativt befolkningsunderlag och rådande kommunala prioriteringar, gör önskemål om ytterligare lekplatser i närtid – utöver redan planerade nyanläggningar, uppgraderingar och utredningar – till en fråga för privata markägare och civila initiativtagare såsom potentiella arrendatorer.

Vad gäller den i förslagstexten omnämnda lekplatsen så befinner sig denna på jordbruksarrenderad mark under exploateringsnämndens förvaltaransvar. Lektrustningen som finns på denna plats är inte kommunens, och ansvaret för den (inklusive dess besiktning, säkerhet och underhåll) ligger således på markens arrendator och den som har anlagt lekplatsen. Förvaltningen har i övrigt inga åsikter om lekplatsen ifråga, och att anlägga lekplatser på av kommunen utarrenderad mark står arrendatorn fritt – liksom det är dennes ansvar att avveckla, byta ut eller upprusta lekplatsen om så önskas – med eller utan delaktighet och finansiering från annan part såsom exempelvis närliggande bostäders samfällighetsförening. Frågor därikring måste alltså hänvisas till aktuell arrendator.

Förvaltningens bedömning

Med tanke på tidigare bedömningar och analyser enligt ännu rådande prioriteringar och beslut, är förvaltningens hållning att ytterligare en ny lekplats i dagsläget samt förslagets närområde inte kan prioriteras. En sådan prioritering försvagas än mer av bristen på lämplig mark i området och att det vid förslagets utpekade adress redan finns en lekplats

under privat ansvar. Andra mer tätbebyggda och -befolkade samt barnrika områden måste i linje med Stadens och förvaltningens satsningar på jämlikhet (*Jämlik stad*) prioriteras vid fördelningen av nu tillgängliga knappa resurser, och inför varje beslut om nya lekplatser behöver förvaltningen placera dessa utefter hur många invånare som kan nå dem.

Förvaltningen kan inte heller vare sig besiktiga och rusta upp befintliga eller anlägga nya lekplatser för privata ändamål. Arrendering av mark under exploateringsnämndens ansvar kan däremot bevisligen möjliggöra eller underlätta privata initiativ till fler lekplatser.

Stundande och potentiella nyanläggningar samt upprustningar av lekplatser vid Skra bro, Bottnevägen och Lilleby kronogård ligger alla i eller i direkt anslutning till det aktuella primärområdet, och de sistnämnda inom ett upptagningsområde på en kilometer från eller i stadsdelen Lilleby. Utöver dessa finns även offentliga lekmiljöer i anslutning till Lillebyvägens förskola (Lillebyvägen 9) och Lillebyskolan (F-6).

Områdets befolkningsunderlag kan också göra frågan om fler offentliga lekplatser där till en fråga om när snarare än en fråga om att.

Anders Grönberg

utvecklingsledare

kund- och ärendehantering

Gunilla Åkerström

avdelningschef

utemiljöer och stadsliv